

VÉGINTÉZKEDÉSEN ALAPULÓ ÖRÖKLÉS

Dr. Hegedűs Andrea PhD,
LL.M,
egyetemi docens

Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Civilisztikai Tudományok
Intézete

V. OLVASÓLECKE

időigénye: 45 perc

V. FEJEZET

A VÉGRENDELET TARTALMA ÉS ÉRTELMEZÉSE

AZ OLVASÓLECKE TÉMÁJÁNAK ÁTTEKINTÉSE

A) A VÉGRENDELET TARTALMA

B) VÉGRENDELET ÉRTELMEZÉSE

Jelen oktatási segédanyag a kapcsolódó tananyagrészeket vázlatosan tekinti át,
a témakörre vonatkozó további részleteket ld.
a kötelező tananyagként szolgáló Könyvben.

A) A VÉGRENDELET TARTALMA

a) Tipikus tartalmi elemek (példálózó és fakultatív jellegűek):

1. Örökösnevezés - egy, vagy több örökös, (7:25.§)
 - Az örökös fogalmát ld. az alapfogalmak körében.
 - Az örökhagyó bárkit (természetes személy, jogi személy) örököséül nevezhet, a lényeg, hogy kétséget kizáró módon azonosítható legyen (lehet csak utónévvel, vagy rokonsági fokra utalással).
 - Másra nem bízható az örökös kiválasztása, és sorsolással sem határozható meg.
 - Örökrész meghatározása több örökös esetén - kétség esetén egyenlő (7:26.§)
 - Alapítványrendelettel az alapítvány is lehet örökös (fikció).
 - Helyettes örökös nevezés (7:27.§)
 - Utóörökös nevezés (7:28.§)
2. Kizárás az öröklésből – nem kell indokolni (7:29.§)
3. Kitagadás az öröklésből – kell indokolni
4. Hagyományrendelet – dologi, kötelmi hagyomány (7:31.§)
 - Utóhagyomány rendelés (7:32.§)
5. Meghagyás (7:33.§)
6. Halál esetére szóló egyéb rendelkezés (osztályrabocsátási kötelezettség előírása, betudás elengedése, végrendeleti végrehajtó megnevezése).
7. Nem öröklési jogi rendelkezés (alapítványrendelet, gyámnevezés).
8. Nem is jogi természetű kívánság (temetésre vonatkozó különleges kívánság).

b) Az alapfogalmak körében korábban nem szereplő esetek:

1. Helyettes örökös:

- Akit az Örökhagyó arra az esetre nevez örököséül, ha az örökös az öröklésből kiesik (feltételes örökös).
- Itt az elsősorban nevezett vagy törvényes örökös az Örökhagyó halála előtt kiesik.
- Végrendeleti örökös helyére is lehet nevezni helyettest.
- Törvényes örökös helyére is lehet nevezni helyettest.
- Ha a nevezett örökös egyben törvényes örökös is lenne, kiesése esetén leszármazója örököl → törvényes helyettes örökös (kivéve, ha kizárja).
- Az örökhagyó az összes szóbjöhető örököse kiesése esetére nevezhet helyettes örököst, és az egy örökös helyébe lépő helyettes örökösök száma sincs korlátozva, sőt a helyettes örökösnek is lehet helyettes örököse.
- Ha a feltétel nem következik be, akkor a helyettes örökösöket úgy kell tekinteni, mintha nem nevezték volna ki őket örökössé, így ők nem örökölhetnek.

Kulcsszó:

Öh. halála ELŐTT

2. Utóörökös nevezése (főszabály szerint érvénytelen!)

- Valamely meghatározott eseménytől (előörökös halála), vagy meghatározott időponttól kezdve az előörököst más váltja fel.
- Itt a nevezett előörökös az Örökhagyó halála után hal meg.
- (Ha az Örökhagyó halála előtt halna meg, akkor helyettes örökös nevezésként érvényes lehetne.)
- Főszabály szerint érvénytelen DE! kivételek vannak:
 - Az elsősorban örökösnek nevezett házastárs, vagy
 - elsősorban örökösnek nevezett leszármazóhalála esetén, az ő örökrészére lehet utóörököst nevezni.
- Maradék-utóöröklést jelent.

Kulcsszó:

Öh. halála UTÁN

❖ **Utóörökösnevezés lehetséges (érvényes) esetei:**

❖ Az elsősorban örökösnek nevezett **házastárs**, vagy

- ✓ a neki juttatott hagyatékkal visszterhesen szabadon rendelkezhet, és
- ✓ megilleti a szokásos mértékű ajándékozás joga is.
- ✓ Előnyös lehet, tipikusan szerzői jogdíjak, szabadalmi díjak, és más folyamatosan és időszakosan visszatérően érvényesíthető vagyoni követelések tekintetében.
- ✓ A házastárs halála esetén nem képezik az ő hagyatékának részét =>érvényesül az utóörökös nevezés.

❖ elsősorban örökösnek nevezett **leszármazó** halála esetén (substitutio pupiláris) az ő örökrészeire lehet,

- ✓ ha a leszármazó a hagyaték megnyílásakor nem rendelkezik végrendelkezési képességgel (cselekvőképtelen) és
- ✓ meghal anélkül, hogy ezt a képességét megszerezte volna.
- ✓ Nem érinti a cselekvőképességi szabályok korlátai közötti rendelkezési jogot.

gel

3. Utóhagyomány

- A hagyományban, valamely meghatározott eseménytől vagy időponttól kezdődően,
 - az addigi jogosultat (előhagyományos)
 - más váltja fel (utóhagyományos - várományos).
- Maradék-utóhagyomány
 - Az előhagyományos a dolgot birtokolhatja, használhatja, hasznait szedheti, visszterhes rendelkezési joga van felette, szokásos mértékű ajándékot adhat belőle.
 - De! Az előhagyományos rendelkezési joga az Örökhagyó által korlátozható vagy kizárható.

4. Növedékjog

- ha az Örökhagyó több örököszt nevez és a törvényes öröklést kifejezetten kizárja, de valamelyik nevezett örökös kiesik és nincs helyettes örökös → a hagyatékban a többi örökös részesedése arányosan növekszik. (TK. 6/a - 55.o)
 - Előnyben kell részesíteni azt a nevezett örököszt, aki egyúttal törvényes is. (TK. 6/b - 56.o)
 - Sajátos eset: ha egy meghatározott vagyontárgyra vonatkozik az örökösnevezés, a növedékjog is csak erre a tárgyra vonatkozik. (TK. 6/c - 56.o)

B) A VÉGRENDELET ÉRTELMEZÉSE. FAVOR TESTAMENTI

- **Akarati elv:** A kifejezéseknek olyan értelmet kell adni, ahogyan azokat a végrendelkező érthette. A végrendeletben használt kifejezéseket nem önmagukban, hanem a végrendelet egyéb rendelkezéseivel összefüggésben kell értékelni.
 - Megjegyezzük, hogy az **élők közötti ügyleteket** a fentiektől eltérően a **nyilatkozási elv jellemzi**, melynek sajátossága, hogy a szavak általában használatos jelentését kell alapul venni, vagyis azt, hogy harmadik jóhiszemű személy a szavakat, kifejezéseket hogyan érthette.
- **Favor testamenti elve:** A végrendelet értelmezésének a maximája, mely szerint kétség esetén a végrendeletet az Öh. feltehető akaratának megfelelően, és úgy kell értelmezni, hogy az a lehető legteljesebb mértékben érvényre jusson.
- **Csak az alakilag érvényes végrendeleteknél** vizsgálható a favor testamenti.

Tehát a végrendelet alaki hibájának orvoslásához ez nem szolgálhat alapul, és ezen elv nem ronthatja le a kötelesrészi igényt sem.
- Tartalmi érvénytelenség vizsgálata körében, ha két értelmezés van, a végrendelet értelmét úgy kell megállapítani, hogy **lehetőleg érvényben maradjon**.
- A **közjegyző csak nyelvtanilag** értelmezhet. A vitás hagyatékot ideiglenes hatállyal adhatja át.
- A **bíróság** jogosult a hagyatékkal kapcsolatos **(tartalmi) jogvitát** eldönteni.

Bírói gyakorlat:

BH2016. 279. II. Az írásbeli magánvégrendelet minden lapjára vonatkozó folyamatos sorszámozás mint alaki kellék olyan szigorú kógens követelmény, ami semmilyen eltérést nem enged; ennek hiánya sem az örökhagyó végakaratának vizsgálatával, sem bizonyítással, sem jogértelmezéssel nem pótolható; ez az [Alaptörvény 28. cikkére](#) hivatkozással sem tehető félre.

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Melyek a végrendelet lehetséges tartalmi elemei?
2. Ki az ún. helyettes örökös?
3. Mely kivételek ismertek az utóöröklés alól?
4. Miért tekinthető az utóörökös-nevezés ún. maradék-utóöröklésnek?
5. Mit jelent az utóhagyomány?
6. Mi a növedékjog lényege?
7. Milyen főszabály vonatkozik a végrendelet értelmezésére?
8. Mit jelent a favor testamenti elve?

KÖTELEZŐ TANANYAG

VÉKÁS Lajos: Öröklési Jog. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2019.

AJÁNLOTT IRODALOM

OROSZ Árpád/WEISS Emília: Öröklési jog – Anyagi jog. Új magánjog sorozat. (szerk.: Sáriné Simkó Ágnes) HVG-Orac Kiadó, Budapest, 2014. A végintézkedések (Orosz Árpád)

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014